

BÜYÜK OLAYLAR AYI MUHARREM- AŞURA-

Hemen her toplumda gerek örfî, gerekse dînî yönlerden önemli sayılan günler, geceler ve aylar vardır. Bu zaman dilimlerinde, meydana geldiği varsayılan ya da gerçekten meydana gelmiş olan bir takım olaylar sebebiyle çeşitli törenler, kutlamalar veya yas törenleri yapıla gelmiştir. Dayandıkları olayların ve sebeplerin tarihî realitelere uygunlukları tam olarak tespit edilemeyip tartışılrsa da, bu tür zaman dilimlerinin toplumların hayatında önemli birer ritüel haline geldikleri gerçektir. Bunlar, orta değerlere sahip toplulukların sosyal ve kültürel hayatlarını canlı tutan unsurlardır.

Muharrem ayı İslâm'da, önemli olaylara sahne olan bir aydır. Muharrem ayının da içerisinde bulunduğu dört aya haram aylar isminin verilmesi, bu aylarda yapılacak ibadetlere daha çok sevap, günahlara ise daha çok ceza verilecek olmasına dayanır. Bu ay, İslâm'dan önce olduğu gibi İslâm'ın zuhurundan sonra da dînî, sosyal ve tarihî önemi haiz olaylara sahne olmuştur. Bu durum Muharrem ayını, İslâm kültürü açısından daha da ön plâna çıkarmıştır.¹

Denilebilir ki Muharrem ayını asıl anlamlı kılan, bu ayın onuncu gününde olduğu söylenen önemli hâdiselerdir. Tabî ki bu ayın gerek *Kur'an-ı Kerim'de* ve gerekse hadiste önemli kılınmış olduğu ve hatta Hz. İbrahim'den beri haram aylar içerisindeki önemi de unutulmamalıdır. Muharrem ayının onuncu günü olan Âşûrâ gününe bazı tarihî olayların hamledilmesi sebebiyle İslâm tarihi boyunca Âşûrâ günü, kutsal bir gün olarak çeşitli şekillerde kutlana gelmiştir. Bu günle ilgili olarak kaynaklarımızdaki rivâyetler, oldukça muhtelif ve bazen da çelişkilidir.²

Âşûrâ gününde olduğu söylenen önemli olaylar ihtilaflı olduğu gibi, Âşûrâ gününün anlamının nerden geldiği konusunda da ihtilaf vardır. Âşûrâ'yı on sayısı ile ilgili olan aşr ve âşir veya develerin güdülmesiyle ilgili işr kökünden türemiş Arapça bir kelime kabul edenler olduğu gibi, bu dilde "fâûlâ" vezninin bulunmadığını ileri sürerek İbrânîce'den geldiğini söyleyenler de vardır. Fakat âlimlerin çoğu bu görüşe katılmamakta, kelimenin Arapça asıllı olduğunu benimsemektedirler.

İslamiyet ile tanışan Türklere göre Hz. Nuh'un gemisinin karaya iniş günü olarak da kabul edilen Nevruz günü, rivayetlere göre aynı zamanda "aşure" günüdür.

Karşımıza çıkan bu rivayetlere göre Hz. Nuh aleyhisselâmın, tufan bitip gemi karaya yaklaştığı vakit gemide bulunan malzemelerle burada bulunanların karınlarını doyurmak için bakliyat türü yiyeceklerle **"AŞURE"** adı verilen bir çorba yapmıştır. Aşure günü ile ilgili olarak Türk kültüründe daha pek çok rivayet ve inanış bulunmaktadır.

Tufandan sonra Nuh, gemisinden çıkınca tanrıya adaklar adar; adeta tufandan kurtuluşu kutlar. Tanrı'ya sunulan ve çevredekilere dağıtılan adağın, kesimlik kurban türünden olmadığı ve tahıllardan yapıldığı genel bir kanıdır. Yakın Doğu'nun eski tefsircileri ve araştırmacıları, söz konusu adağın Aşura (Aşure) olduğunu öne sürmektedirler (Aksoy, 1989: 125).

Aşurenin bir çeşit adak olarak nitelendirilmesi tartışmalı bir konu olup aşure yemeğine Anadolu'da bolluk ve bereket getirici bir gelenek olarak bakılmaktadır. Halk arasında yaşayan rivayetlere göre Hz. Nuh'un gemisi Muharrem ayının onuncu gününde bir dağın üzerinde durmuştur. Bugün tufandan kurtulanlar elinde kalan yiyecekleri birbirine karıştırarak **"Aşure"** adı verilen bir aş pişirmişlerdir. Az bir malzemeyle pişirilen bu aş o kadar bereketliymiş ki herkese fazlasıyla yetmiş. İşte o günden beri bereket, bolluk, dayanışma sembolü olarak aşure pişirilir ve herkese dağıtılır. Kültürümüzde Muharrem Ayında aşure pişirerek herkese dağıtmak önemli bir gelenek haline gelmiştir

Etimolojik olarak **"aşure" kelimesi "su"** kelimesiyle ilişkilidir. Eski ve önemli bir inanış olan Kadim Tur dininde, gök tanrının tezahürü olan güneş, tanrı olarak kabul edilir ve bu güneş tanrıya "sur" adı verilirdi. Hitit Türklerinin Kadim Tur dini inançlarına verdikleri isim de **"su"** kök kelimesinden türetilme olarak **"Aşertu"** diyerek adlandırıldı (Günaltay, 2004: 58).

Aşura, Araplardan önce Yahudilerce bilinmekteydi. Hatta bu yüzden A.J. Wensinck, **"Aşura"** kelimesinin Arami tayin ishakasını taşıyan, İbranice **"asuk"** olduğu aşikârdır, diyerek Aşura'nın

¹ Altuntaş, a.g.m., s. 452.

² Eyüp Baş, "Âşûrâ Günü, Tarihî Boyutu ve Osmanlı Dînî Hayatındaki Yeri Üzerine Düşünceler", AÜİF. Dergisi, sayı: 1, c. XLV, yıl: 2004, s. 167-168.

İbranilerle bağlantısını vurgular. Aşura ve buna bağlı olarak oruç tutulması İslâm'dan önceki Cahiliye Devrinde de yaygındı. Buradan hareketle Aşura'nın Sami dillerde ortak bir sözcük olduğu sanılmaktadır (Aksoy, 1989: 125). Aşure kelimesinin kökeni hakkında da pek çok farklı görüş bulunmakta olup bu görüşlerin hiçbiri henüz kanıtlanmamıştır.

Aşura Asurlular'da da yaygınlık kazanmıştır. Bununla birlikte, bu geleneğin Sümerlilere kadar uzandığı anlaşılmaktadır. Nuh'un böylesine bir adak sunması bu geleneğin Sümerlilerce de bilindiğini ortaya koymaktadır. Tüm bunlara rağmen aşura ile ilgili en eski belgelerle henüz karşılaşılmamıştır (Aksoy, 1989: 126).

İslam araştırmacısı **Mücteba Uğur** bu konuda şunları nakletmektedir: Hicri takvimin ilk ayı olan Muharrem'in onuncu gününe özel bir isim verilmiştir. Bu güne aşure günü denir. Halk nazarında değerli bir gündür. O gün yemek pişirilir komşulara, fakirlere ikram edilir. Çoğu İslam dininin emirlerinin tesiriyle vücut bulmuş adetlerimiz arasında aşuranın da önemli bir yeri vardır. Aşura gününün halk nazarında önemli bir gün oluşu Hz. Nuh'un o gün gemiden karaya çıktığına bağlanır. Ancak bu konuda gerçeğe ışık tutan bir rivayet yoktur. Öte yandan İslami kaynaklar, İslam öncesi devrede Araplar arasında aşura orucu tutanların bulunduğunu kaydetmektedirler (Uğur, 1977:147).

Taberi halk arasında anlatılan bir rivayette aşure ile ilgili şu bilgilere yer verir:

Nuh aleyhisselâm Recep ayının onuncu gününde gemiye binmiştir. Muharrem ayının onuncu günü olduğunda da gemiden inmiş ve halka oruç tutmalarını söylemiştir (Taberi:118). Yeni yılın başlangıcı Muharrem ve bunun onuncu günü Aşura'ya bağlı anlatılanlar ve inançlar içinde Hz. Nuh'un tufandan kurtuluşunun yanı sıra Aşura gününde pişirilip yenen Aşure ile ilgili inanış da yer alır. Nitekim Hz. Nuh'la ilgili olarak bizde yaygın olarak anlatılan rivayetteki yemek, Aşura gününde pişirilip yenen aşuredir. Hz. Nuh'un Muharrem'in onuncu gününde gemiden kalan erzakları birbiriyle karıştırıp aşure yaptığına inanılır. Anadolu'da bu yemeğe "Aşır Aşı, Aşure" denilmektedir (Turan, 2004:169).

Anadolu geleneksel mutfak kültürünün en özgün, ilginç ve eski yemeklerinden birini oluşturan aşure, Hz. Nuh efsanesini canlı bir şekilde yansıtmaktadır. Bu kutsal inanç ve gelenek doğrultusunda her yıl aksatılmadan yapılan aşure yemeği, günümüzde de tarihsel ve dinsel özgünlüğünü tıpkı ilk günkü gibi korumaktadır.³

MUHARREM AYINI VE ÂŞÛRÂ GÜNÜNÜ ÖNEMLİ KILAN OLAYLAR

Âşûrâ'nın menşei hakkında kaynakların belirttiği görüşleri iki noktada toplamak mümkündür:

1. Âşûrâ, Hz. Musa aleyhisselâm ve kavminin, Firavun'un zulmünden kurtulduğu ve Yahudilerin oruç tutmakla mükellef olduğu bir gündür. Daha çok müsteşriklerin benimsediği bu görüşe göre Müslümanların mübarek bir gün olarak kabul edip oruç tuttıkları Âşûrâ, Yahudî geleneğine dayanmaktadır.

2. Âşûrâ, Hz. Nuh'tan itibaren bütün Sâmi dinlerde mevcut olan ve Câhiliye devri Arapları arasında da Hz. İbrahim aleyhisselâmdan beri önemli görülüp oruç tutulan bir gündür. Bu görüş, Hz. Âişe radiyallâhü anha ile Abdullah b. Ömer radiyallâhü anhin rivâyetlerine dayanır.⁴ Aşap arasında ilimleriyle temayüz etmiş bu iki sahâbînin rivâyetlerinden, Âşûrâ gününün Câhiliye devri Araplarınca da önemli sayıldığı açıkça anlaşılmaktadır. Arapların, Âşûrâ günü doğduğu rivâyet edilen ve Kâbe'yi

³ Bu kısmın kitap kaynakları

Aksoy, Bilal, Çağdaş Bilimlerin Işığında Nuh'un Gemisi ve Tufan, Ankara, İnsanlık Yolu Yayınları, Ankara, 1987

Aksoy, Mustafa, "Kültür Sosyolojisi Açısından Nevruz Kavramı", Atayurttan Anayurda Türk Dünyası Dergisi, Yıl:5, Sayı:12,1997, ss. 109-111

Günaltay, Semih Tufan, Tanrı'nın Türkleri, İstanbul, Kafkas Yayınları, 2004

Turan, Fatma Ahsen, "Türk Kültüründe Tufanla İlgili Anlatılar", Mitten Meddaha Türk Halk Anlatıları sempozyum Bildirileri, Gazi Üniversitesi THBMER Yayını, Ankara, 2004, ss.163-173

⁴ **Yavuz, a.g.md., IV, 24-25.** İbrahim Canan, Âşûrâ günü hakkında şunları söylemektedir: "Âşûrâ Günü için Müslim'den gelen bir rivayette bu gün: 'Yahudî ve Hristiyanların kutladıkları büyük bir gün' olarak geçmektedir. Bu günün ve orucun Hristiyanlar tarafından kutlanıyor olmasını âlimler, Hz. İsâ (a.s.)'nın da O gün oruç tutmuş olabileceği ve bunun Hz. Musa (a.s.)'nın şeriâtından neshedilmeyen hükümlerden olabileceği ihtimaliyle izah ederler." Canan, a.g.e., IX, 465.

inşa eden ataları Hz. İbrahim'in hâtırasına hürmeten bu günü yaşatmış olmaları uzak bir ihtimal değildir. Hz. Musa ile İsrâiloğullarının Firavun'un elinden Âşûrâ günü kurtulduğunu ve Hz. Nuh aleyhisselâmn gemisinin Cûdî dağına aynı gün oturduğunu söyleyen Yahudîleri Hz. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem tekzip etmemesi, hatta **"Biz Musa'ya sizden daha lâyıkız"** diyerek bu günde oruç tutulmasını emretmesi,⁷ Âşûrâ'nın Hz. Nuh'tan itibaren semavî dinlerde önemli bir yer işgal ettiğini göstermektedir.

Geleneksel İslâm literatüründe, on kadar tarihi olayın, on nebiye ikram edilen on nimetin Âşûrâ gününde meydana geldiği kabul edilir.⁵ Bu günde olduğu söylenenler, sıralamaya konduğu sırada çok daha fazla sayıya ulaşmaktadır. Ancak bütün bu olaylar, bazen sadece önemli bir hadiseden de ibaret olabilmektedir.

Bu önemli hadiselerden bazıları şunlardır:

1. Hz. Âdem aleyhisselâmn tövbesinin kabul edilmesi,
2. Hz. Nuh aleyhisselâmn gemisinin tufandan kurtulması,
3. Hz. Yunus aleyhisselâmn balığın karnından çıkması,
4. Hz. İbrahim aleyhisselâmn, Nemrut'un hazırlattığı ateşte yanmaması,
5. Hz. İdris aleyhisselâmn diri olarak göğe çıkarılması,
6. Hz. Yakup aleyhisselâmn oğlu Hz. Yusuf aleyhisselâma kavuşması,
7. Hz. Eyüp aleyhisselâmn hastalıktan kurtulması,
8. Hz. Musa aleyhisselâmn nehri asasıyla yarararak geçmesi,
9. Hz. İsa aleyhisselâmn doğum günü,
10. Hz. İsa aleyhisselâmn Yahudilerin elinden kurtulup göğe çıkarılması,⁶
11. Hz. İbrahim aleyhisselâmn doğum günü,
12. Hz. İbrahim aleyhisselâma Halilürrahman adının verilmesi,
13. Hz. Süleyman aleyhisselâmn tövbesinin kabul edilmesi,
14. Hz. Süleyman aleyhisselâma mülk ve saltanatının verilmesi,
15. Hz. Yakup aleyhisselâmn gözlerinin tekrar açılması,
16. Hz. Davut aleyhisselâmn tövbesinin kabul edilmesi,⁷
17. Hz. İsmail aleyhisselâmn doğması,
18. Hz. Yusuf aleyhisselâmn kuyudan çıkarılması,⁸
19. Hz. Âdem aleyhisselâmn Cennet'ten kovulması,
20. Hz. Havva aleyhisselâmn Cennet'ten kovulması,
21. Hz. Yusuf aleyhisselâmn zindandan kurtulup özgürlüğe kavuşması,
22. Hz. Yunus aleyhisselâmn dua ve öğütleri ile Ninova kentinin kurtuluşu,
23. Hz. Yahya aleyhisselâmn doğuşu,
24. Hz. Zekeriya aleyhisselâmn çocuğu olması için yaptığı duanın kabul olması,
25. Hz. Musa aleyhisselâmn Kutsal Tuva Vâdisi'nde ateş ağacını görmesi,⁹
26. Hz. Âdem aleyhisselâmn yeryüzüne inmesi¹⁰
27. Hz. Musa aleyhisselâmn doğması,
28. Hz. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin geçmiş ve gelecek bütün günahlarının affedileceğine dair kendisine Allah tarafından teminat verilmesi,
29. Hz. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Mekke'den Medine'ye hicret etmesi,¹¹
30. Hz. Hüseyin aleyhisselâmn şehid edilmesi,

⁵ Yüceler, a.g.e., s. 7-8.

⁶ "Âşûre Günü", *Yeni Rehber Ansiklopedisi*, İhlâs Gazetecilik Holding A.Ş. Komisyon, İstanbul trs. II, 354-355.

⁷ Yüceler, a.g.e., s. 9-11., Yavuz, a.g.md., IV., 25

⁸ Furkan Galib, *Mübarek Günler ve Geceler*, Timaş Yayınları, İstanbul 2005, s. 13.

⁹ And, a.g.e., s. 36-37.

¹⁰ Cengiz Topdemir, *Aşk-ı Muhabbet*, Popüler Yayınları, İstanbul 2006, s. 345.

¹¹ Yavuz, a.g.md., IV, 25. Köksal, bu olayın Rebiülevvel ayında olduğunu söylemektedir. Köksal, *İslâm Tarihi*, II, 348-349. Ayrıca bkz. Canan, a.g.e., IX, s. 462.

Bunların yanında Hz. Âişe (radiyallâhü anha)'nın, Âşûrâ gününde Kâbe örtülerinin değiştirildiğini anlatan bir rivâyeti de vardır.¹² Yine Kâbe'nin kapısı ziyaretçilere Âşûrâ günü açılırdı.¹³ Sadaka-i Fıtır da önce Âşûrâ gününde verilirdi.¹⁴

Ne var ki bunları hepsini ilmen doğrulama imkânı olmadığı gibi bir kısmının yanlışlığı da ortadadır.¹⁵ Meselâ Hz. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Medine'ye hicreti 10 Muharrem'de değil 12 Rebûlevvel'de Pazartesi günü gerçekleşmiştir.¹⁶

Bilinmelidir ki Hz. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz, Yahudiler'in Firavun'un zulmünden Âşûrâ günü kurtulduklarını, yine Hz. Nuh'un gemisinin Cûdî dağına bu günde oturduğunu iddia ettiklerinde onları yalanlamamıştır. Ancak, değişik eserlerde bu günün mana ve önemi ile ilgili olarak anılan (Hz. Musa ve Hz. İsa aleyhisselâmın doğumu gibi) rivâyetleri doğrulayan sağlam bir delil bulunmamaktadır.¹⁷ Belirtmemiz gerekir ki bazı rivâyetlerin, İsrâiliyat'a dayandığı kabul edilmektedir.¹⁸

Bu rivayetlerden bazıları şunlardır: **"Âşûrâ günü bir dirhem sadaka, yedi yüz dirheme bedeldir. Âşûrâ günü gözlerine sürme çeken, ondan sonra göz ağrısı çekmez. Âşûrâ günü yıkanan hastalanmaz."** Bütün bu rivayetler, asılsız olarak değerlendirilmekte ve mekruh sayılmaktadır.¹⁹

Eyüb Baş, bu ve benzer rivayetler konusunda şunları söylemektedir: **"Sayılan bu tarihi olayların bazısının, tarihte gerçekten vuku bulmuş olduklarını Kur'ân'dan öğrenmekle beraber, tarihen bu günde gerçekleşmiş olmalarını tespit etmek ve düşünmek bir hayli güçtür. Açıkça belirtmek gerekirse bu kadar önemli olayın aynı güne denk gelmiş olması, bizi her şeyden önce takdir-i ilâhiyi düşünmek yerine, kaynaklarımızı kaleme almış olan âlimlerimizin kafa yapılarını, nasıl bir tarih felsefesine sahip olduklarını düşünmeye ve irdelemeye sevk etmektedir. Söz konusu olayların Âşûrâ gününde gerçekleştiği rivâyetlerine yer veren tarih kaynaklarımızın, maalesef dayandıkları hiç bir tarihî delil ve kaynakları yoktur. Anlaşılan o ki Müslümanların, Yahudî ve Hristiyanlarla**

¹² Buhârî, *Savm*, 69, Müsned, VI, 244., İbrahim Canan, bu hadis konusunda şunları söylemektedir: "İ'ime'ye bu husus sorulunca: 'Kureyş, cahiliye devrinde bir günah işledi. Bu onların çok ağrına gitti. Kureyş halkı bunun için Yahudîlere başvurdular. Yahudîler de onlara: 'Âşûrâ günü oruç tutun. Bu günahınıza kefarete olur' demiş, bunun üzerine onlar da bu günde oruç tutmaya başlamışlardır." Canan, *a.g.e.*, IX, 463. Aynı konu için Yusuf Şevki Yavuz ise şunları söylemektedir: "Hz. Âişe ve Hz. Abdullah b. Ömer'in Âşûrâ günü hakkındaki rivâyetleri (Buhârî, *Savm*, 69, Müsned, VI, 29-30, Müsned II, 57, 143)'nden de anlaşılmaktadır ki Câhiliye Arapları bu günde önceden de oruç tutuyordu ve bu günde yine Kâbe'nin örtüsü değiştirilirdi (Müsned VI, 244). Bunlardan hareketle Araplar, Âşûrâ günü doğduğu rivayet edilen ve Kâbe'yi inşa eden ataları Hz. İbrahim'in hatırasına hürmeten bu günü yaşatmış olmaları uzak ihtimal değildir." Yavuz, *a.g.md.*, IV, 25.

¹³ A. J. Wensinck, "Âşûrâ", *İslâm Ansiklopedisi*, MEB, 5. Baskı, İstanbul 1978, I, 710-711.

¹⁴ Galib, *a.g.e.*, s. 11.

¹⁵ Yavuz, *a.g.md.*, IV, 25.

¹⁶ El-Cevziyye, *a.g.e.*, I-II, 433; Köksal, *İslâm Tarihi*, II, 348-349; İbrahim Canan, *Kütüb-i Sitte Muhatasarı, Tercüme ve Şerhi*, Akçağ Yay. Ankara 1992, IX, 462.

¹⁷ İbrahim Kâti Dönmez, "Âşûrâ", *İslâm'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi*, Marmara İFAV Yay., İstanbul 2006, I, 178-179. Âşûrâ gününde ve Muharrem ayında olduğu söylenenler, bu rivayetlerle de son bulmamaktadır. Bunların yanında çok daha başka ve çok daha önemli olayların gerçekleştiği de söylenmiştir. Arşın, levhi mahfuz'un, kalem'in, melekût'ün yağmurun, dağların, yerin, semavatın...gibi daha birçok olayın gerçekleştiğine inanılan Âşûrâ günü, önemini daha uzun süre devam ettirecektir. Âşûrâ gününde gerçekleştiği söylenen bunlar ve daha fazlası için bkz. Geylani, *a.g.e.*, s. 461-474; Yüceler, *a.g.e.*, s. 5-15.

¹⁸ Yavuz, *a.g.md.*, IV, 25. Ayrıca bkz: Wensinck, *a.g.md.*, I, 710-711; Yunus Apaydın, "Âşûre", İlmihal, DİB. Yay., Ankara 2006, II, 487. Eyüp Baş, değerlendirmeler konusunda: "Kaynaklar, Hz. Âdem'in tövbesinin kabul edilmesi, Hz. Nuh'un tufandan kurtulması, Hz. Musa'nın Firavun'un zulmünden kurtulması konularını ağırlıklı olarak bu günün kutsallığına delil göstermektedirler. Bunlardan başka Hz. Yunus'un balığın karnından kurtulduğu, Hz. Musa ve Hz. İsa'nın doğdukları gibi yakıştırmalar da vardır ki bu iddialara temel İslâm tarihi kaynaklarında rastlayamadık" demektedir. Baş, *a.g.m.*, s. 168.

¹⁹ Daha fazla bilgi için bkz. Gazâî, *Mükâşşefetu'l Kulûb*, s. 625. Bu ve benzeri rivayetlerin asılsız olduğu konusunda bkz: Yavuz, *a.g.md.*, IV, 26; Wensinck, *a.g.md.*, I, 710771; Canan, *a.g.e.*, IX, 492; Şahin, *a.g.e.*, s. 147.

zaman zaman bir arada bulunmalarının doğurduğu bir sonuç olarak, bu günde olduğu varsayılan olaylar hakkındaki söylentiler sözlü geleneğe yerleşmiş, daha sonra da herhangi bir tenkide tabi tutulmadan yazılı kaynaklara geçmiştir.”²⁰

Bütün bunlardan sonra gerçekten bu sayılanların bu günde olma ihtimali, galiba kesin olarak bilinmesi pek mümkün olmayacaktır. Zira bu olayların geçtiği tarihler hayli eskidir ve buna karşılık kaynaklar oldukça kısıtlı ve sınırlıdır.

Buraya kadar anlatmaya çalıştığımız eski tarihlere ait Âşûrâ gününde gerçekleştiği söylenenlerin yanında bir de, yine bu günde gerçekleşen ve siyasî yönü daha ağır basan Kerbelâ olayı vardır. Hz. Hüseyin'in 10 Muharrem 61 (10 Ekim 680)'de Kerbelâ'da şehid edilmesinden sonra Şîa için bu tarih önem kazanmış ve Hz. Hüseyin aleyhisselâmın intikamını alma ahdinin tazelendiği bir mâtem gününe dönüşmüştür.²¹

Hz. Hüseyin'in siyasî ihtiraslar uğruna acımasızca şehid edilmesi, Hz. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizi ve onun Ehl-i Beyti'ni seven bütün mü'minleri derinden yaralamış, kalplerini incitmiştir.²² Hiç şüphe yok ki Hz. Hüseyin sevgisi, Şîi veya Alevî taraftarı olmaktan değil, tamamen Hz. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize duyulan sevgiden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla da her ne zaman Muharrem'in onuncu günü gelse, Müslüman dünyada yürekler yeniden dağlanır.

Hz. Hüseyin aleyhisselâmın Kerbelâ'da şehid edilmesi, Muharrem'in onuncu gününe rastladığı için, Âşûrâ günü İslâm tarihinde acı bir olayı hatırlatan bir gün özelliği taşımaktadır. Bu sebeple Şîiler, Âşûrâ gününü Hz. Hüseyin'in intikamını alma sözünü tazeledikleri bir mâtem günü kabul ederler. Hatta dövünerek ve kendilerine işkence yaparak bu mâteme başlarlar. İslâm dininin ilke ve kuralları ile bağdaşmayan bu uygulamaya karşılık, Emevîlerin bu günün bir bayram sevinci ile kutlanmasını sağlamak yönündeki gayretleri de, yine İslâmiyet'in ilkeleri ile bağdaştırılamayacak bir gerçektir.²³ Emevîlerin bu günü bir bayram sevinci içerisinde kutlama gayretleri, temelde siyasal bakış ve görüş farklılığındandır.²⁴ Yalnız bu siyasal bakış, “hedefe ulaşmak için bütün yollar meşrudur” mantığı ile âdetâ uyum içerisindedir. Belki de bunun bir sonucudur ki hadis bile uydurulma yoluna gidilmiştir. Bkz.²⁵

²⁰Baş, a.g.m., s. 169. Baş, Âşûrâ gününün Müslümanlarca kutsal bir gün kabul edilmesinin tarihî kökeninde dinî bir etkenden ziyade, Hz. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem hicret sonrası Medine'de takip ettiği siyasetin etkisinin olduğunu, bu saf siyasetin ise Kerbelâ olayı ile bozulduğunu, daha sonra ise Şîa'nın kazandırmaya çalıştığı siyasî boyuta muhalif olarak Emevî idaresince siyasallaştırıldığını savunmaktadır. Baş, a.g.m., s. 175.

²¹Yavuz, a.g.md., IV, 25. Gazâlî, Hz. Hüseyin'in şehid edilmesi konusunda şunları söylemektedir: “Şehidlik, bir müminin ulaşabileceği en yüce mertebe olduğu için bu hadise, hakikatte yas tutulacak bir musibet değil, şükredilmesi gereken bir nimettir. Fakat her şeye rağmen, bu hadise musibet olarak görülse bile buna karşı yapılması gereken şey; müminlerin musibet zamanında söylemesi gereken sözü söylemektir (Bakara 2/156).” “Mükâşefetu'l Kulûb”, s. 625.

²²“Muharrem Ayı ve Âşûrâ”, Haber Bülteni, DİB, Ankara, Şubat 2006, sayı: 182, s. 11.

²³Dönmez, a.g.md., I, 178-179; Baş, a.g.m., s. 175.

²⁴Apaydın, “Âşûre”, II, 487.

²⁵ Bu bölümün kitap kaynakları

Abdülaziz Bey, Âdât ve Merasim-i Kadime, Tabirât ve Muamelât-ı Kavmiye-i Osmaniye (Osmanlı Âdet, Merasim ve Tabirleri), haz. Prof. Dr. Kâzım Arısan, Duygu Arısan Günay, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2002.

Ahmed Cevdet Paşa, Kısas-ı Enbiya, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1969, II, 388-437.

“Alevîlik”, Dini Kavramlar Sözlüğü, Fikret Karaman, İsmail Karagöz, İbrahim Paçacı, Mehmet Canbolat, Ahmet Gelişgen, İbrahim Ural, DİB. Yayınları, Ankara 2006, s. 20-21.

Akyavaş, A. Ragıp, Âsitâne, TDV. Yayınları, Ankara 2000, I, 358-359.

-----, Üstad-ı Hayat, TDV. Yayınları, Ankara 2005, I, 161.

Altınok, Baki Yaşa, Alevîlik Hacıbektaş Veli Bektâşîlik, Oba Kitabevi, Ankara 1998.

Altuntaş, Halil, “Muharrem Ayı Ve Âşûrâ”, Kürsüden Öğütler, DİB. Yayınları, Ankara 2006, s. 451-460.

And, Metin, Ritüelden Drama Kerbelâ-Muharrem-Taziye, YKY, İstanbul 2007.

- Apaydın, Yunus, "Aşûre", *ilmihal*, DiB. Yayınları, Ankara 2006, II, 487.
- "Âşûrâ", *Türk Ansiklopedisi*, Komisyon, MEB, İstanbul trs., IV, 64.
- "Aşûre Günü", *Yeni Rehber Ansiklopedisi*, İhlâs Gazetecilik Holding A.Ş. Komisyon, İstanbul trs., II, 354-355.
- "Aşure ve Muharrem Ayı Etkinlikleri", *Haber Bülteni*, DiB., İstanbul, sayı: 207, Mart 2008, s. 13-15.
- Bayraktar, İbrahim, *Hadîs Usûlü*, AÜİF, Erzurum 2000.
- Bozkurt, Fuat, *Toplumsal Boyutlarıyla Alevîlik*, Kapı Yayınları, İstanbul 2005.
- Canan, ^rahim, *Kütüb-i Sitte Muhatasarı Tercüme ve Şerhi*, Akçağ Yay. Ankara 1992, IX, 462.
- Çağatay, Neşet, Çubukçu, İbrahim Ağâh, *İslâm Mezhepleri Tarihi*, AİFY, Ankara 1965.
- Çağrı, Mustafa, "Matem", *DiA*, Divantaş, Ankara 2003, XXVIII, 128-129.
- Çakan, İsmail Lütfi, *Dînî Hitâbet*, Marmara İFAV. Yayınları, İstanbul 2003.
- Çelik, Ali, "Asr-ı Saadet'te Halk ınançları", *Bütün Yönleriyle Asr-ı Saadette İslâm*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2007, IV, 21-101.
- Çelebi, Evliya *Seyâhatnâme*, ter: Zuhuri Danişman, Zuhuri Danişman Yayınevi, İstanbul 1970, VIII, 92-93.
- Dalkıran, Sayın, Ahmet Feyzi Çorûmî'nin El-Feyz'ür-Rabbânî'si Işığında Osmanlı Devleti'nde Ehl-i Sünnet'in Şî'î Akidesine Tenkidleri, *Osav*, İstanbul 2000. Dede Baba, Bedri Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektâşîlik ve Alevîlik*, Ardıç Yayınları, Ankara 2002, V (II, VII), 13.
- Dönmez, İbrahim Kâfi, "Âşûrâ", *İslâm'da İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi*, Marmara İFAV Yayınları, İstanbul 2006, I, 178-179.
- , "Şîa", *Hihal*, DiB. Yayınları, Ankara 2006, I, 29.
- Ebû Zehra, Muhammed, *İslâm'da İtikadî, Siyasî ve Fıkîhî Mezhepler Tarihi*, Çev. Sıbğatullah Kaya, Yeni Şafak Kültür Armağanı, Ankara ts.
- , *İslâm'da Siyasî ve İtikadî Mezhepler Tarihi*, Yağmur Yayınevi, ter: Ethem Ruhi Fığlalı, Osman Eskicioğlu, İstanbul 1970, s. 52-53.
- Eğri, Osman, *Yaygın Din Eğitimi Açısından Bektâşîlik*, Horasan Yayınları, İstanbul 2003.
- el-Bağdadî, Abdülkahir el-Fark Beyne'l-Fırak, çev. Ethem Ruhi Fığlalı, TDV. Yayınları, Ankara 2005. el-Cevziyye, İbni Kayyim, *Zâdü'l-Me'âd Fi Hedyi Hayri'l-İbâd*, ter. Abdi Keskinsoy, İbrahim Türklü, Rınar Yayınları, İstanbul 2007, I-II, 431-439. el-Eş'arî, Ebû'l-Hasan, *İlk Dönem İslâm Mezhepleri*, ter. Mehmet Dalkılıç, Ömer Aydın, Kabakçı Yayınevi, İstanbul 2005.
- El-Kâtib, Ahmed, *Şîada Siyasal Düşüncenin Gelişimi -Şûrâdan Velâyet-i Fakîh*, Kitâbiyât Yayınları, Ankara 2005. el-Melîbarî, Zeynüddîn b. Abdilaziz, *İrşâdü'l-İbâd İla Sebîlürreşâd*, Kahire tsz., el-Mevsilî, İbnü'l Mübârek, *Sekiz Hadis İmâmının Kitabından Rivayet Edilen Emir Ve Yasak Hadisler*, Tercüme ve Açıklama. Hanifi Akın, Palen Yayınları, İstanbul 2006, s. 26.
- el-Münziri, Abdulazim b. Abdulkavi', *Et-Terğib ve't-Terhib Minel Hadis-i Şerif*, Mısır 1954, II, 114-116.
- Erdoğan, Kutluay, *Alevîlik Bektâşîlik*, İletişim Yayınları, Yrs, 1993.
- Ersoy, Mehmet Akif, *Safahat*, Haz: M. Ertuğrul Düzdağ, Bilge Yayınları, İstanbul 2007. Eröz, Mehmet, *Türkiye'de Alevîlik-Bektâşîlik*, Otağ Matbaacılık, İstanbul 1977. et-Taberî, Ebû Câfer Muhammed b. Cerir, *Tarih-i Taberî Tercümesi*, ter. Mustafa Can, Can Kitabevi, Birinci Baskı, Konya 1974, III, 231-249.
- et-Tûsî, Muhammed b. el-Hasan, *Tezhibu'l-ahkâm*, Tahran 1390, VI, 48-103.
- Eyüboğlu, İsmet Zeki, *Alevîlik-Sünnilik İslâm Düşüncesi*, Hür Yay, İstanbul 1979.
- , *Bütün Yönleriyle Bektâşîlik-Alevîlik*, Yeni Çığır Kitabevi, İstanbul 1980.
- Fığlalı, Ethem Ruhi, *Çağımızda İtikadî İslâm Mezhepleri*, Selçuk Yayınları, İstanbul 1996.
- , "Hüseyin", *DiA*, Divantaş, İstanbul 1998, XVIII, 518-521.
- , *imâmiye Şîası (Câferiye Mezhebi) Doğuşu, Gelişmesi ve Görüşleri*, Selçuk Yayınları, Ankara 1984.
- Fuzûlî, *Hadîkatü's-Sü'edâ*, ter. Servet Bayoğlu, KBY., Ankara 1996.
- Galib, Furkan, *Mübârek Günler ve Geceler*, Timaş Yayınları, İstanbul 2005.
- Gazâlî, Ebu Hâmid Muhammed b. Muhammed b. Ahmed et-Tûsî İmâm, *ihyâ-i Ulûm- İd-Dîn*, ter. Ali Arslan, Aslan Yayınları, İstanbul 1971, III, 346-349.
- , *Kimyâ-yı Saâdet (Mutluluğun Formülü)*, ter. Ali Arslan, Yeni Şafak Gazetesi Kültür Armağanı, İstanbul 2004, I, 193.
- , *Mükâşefetü'l Kulûb (Kalplerin Keşfi)*, Tezip ve Tekmil: Abdülhalik Duran, Yeni Şafak Kültür Armağanı, İstanbul 2005.
- , *Ey Oğul, Hüseyin Ağa Matbaası*, trs. yer. s. 46.

- Genç, Mehmet Nuri, *İslâm Mezhepleri Tarihinde Ehl-i Beyt Kavramı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, AÜSBE, Erzurum 2003.
- Geylanî, Abdulkadir, *Güneyt-ü't-Talibin*, ter. Abdulkadir Aksel, Sağlam Yayınları, İstanbul 1991.
- Gölpınarlı, Abdülbâkî, *Tarih Boyunca İslâm Mezhepleri ve Şîlik*, Der Yayınları, İstanbul 2003.
- Güngör, Şeyma, "Maktel-i Hüseyin", *DiA*, Divantaş, Ankara 2005, XXVII, 456-457.
- Hâmidî, Hayrullah, *İslâm Tarihinde Sünnîlik-Şîlik Mücadelesi ve Alevîlikten Doğan Zümreler*, San Matbaası, Ankara 1976.
- Havva, Said, *El-Esas Fî's-Sünne*, ter. M. Ahmet Varol, Orhan Aktepe, H. Ahmet Özdemir, Yusuf Şensoy, Hikmet Neşriyet, İstanbul trs.
- "Hz. Hüseyin ve Kerbelâ Faciası", *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, Çağ Yayınları, İstanbul 1992, II, 323-329.
- İbnü'l-Esir, Ebu'l-Hasan İzzeddin Ali b. Ebî'l-Kerim Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî, *El-Kamil Fî't-Tarihi*, ter. Ahmet Ağırakça, Beşir Eryarsoy, Zülfikar Tüccar, Abdülkerim Özeydin, Yunus Apaydın, Abdullah Köşe, Hikmet Neşriyat, İstanbul 2008, III, 361-520.
- Karaman, Fikret, "Şîa", *Dinî Kavramlar Sözlüğü*, DiB. Yayınları, Ankara 2006, s. 620.
- Keskin, Yahya Mustafa, *Değişim Sürecinde Kırsal Kesim Alevîliği Elazığ Sünköy Örneği*, Âhiyât Yayınları, Ankara 2004.
- Köksal, M. Âsım, *İslâm Tarihi Medine Devri*, Şamil Yayınları, Ankara 1979. IV, 160212.
- , *İslâm Tarihi*, Köksal Yayıncılık, İstanbul 2005. II, 348-349.
- Kurtuluş, Rıza, "Kerbelâ", *DiA*, Divantaş, Ankara 2002, XXV, 272-274.
- Kutluay, Yaşar, *İslâm ve Yahudî Mezhepler*, AÜİF. Yayınları, Ankara 1965.
- Lutfi, Hâce Muhammed, *Hulâsatü 'l-Hakâyık ve Mektûbât-ı Hâce Muhammed Lutfi*, Efe Hazretleri Vakfı, İstanbul 2006, s. 144-145, 159-167, 180...
- "Muharrem", *AnaBiritannica Genel Kültür Ansiklopedisi*, Komisyon, Ana Yayıncılık, İstanbul 1989, XVI, 283.
- "Muharrem", *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*, Komisyon, Gelişim Yayınları, İstanbul 1986, XIV, 8358.
- "Muharrem", *Türk Ansiklopedisi*, Komisyon, MEB., Ankara 1976, XXIV, 391.
- "Muharremiyye", *Büyük Lügat Ansiklopedisi*, Komisyon, Sabah Gazetesi Kültür Yayınları, İstanbul 1987, XIV, 205.
- Nevevî, Muhyiddîn, *Riyâzü 's-Sâlihîn*, *Peygamberimizden Hayat Ölçüleri*, Tecüme Ve şerh: Prof. Dr. M. Yaşar Kandemir, Prof. Dr. İsmail Lütfi Çakan, Prof. Dr. Raşit Küçük, Ekrem Yayınları, İstanbul 1421/2001, II, 403-405.
- Ocak, Ahmet Yaşar, "Alevî", *DiA*, Divantaş, İstanbul 1989, II, 368-369.
- Odyakmaz, A. Nevzat, *Bektâşîlik, Mevlevîlik, Masonluk*, Özne Yayınları, İstanbul 1999.
- Onat, Hasan, *Emevîler Devri Şîi Hareketleri ve Günümüz Şîiliği*, TDV. Yayınları, Ankara 1993.
- Oytan, M. Tevfik, *Bektâşîliğin İçyüzü*, Demos Yayınları, İstanbul 2007.
- Öz, Mustafa, "Kerbelâ", *DiA*, Divantaş, Ankara 2002, XXV, 271-272.
- Özkan, Havva, *Münâcât Duâları*, Ensar Yayınevi, İstanbul 2005.
- Özmen, İsmail, *Alevî-Bektâşî Şiirleri Antolojisi*, KBY., Ankara 1998, III, 456-457.
- Plessner, M., "Muharrem", *İslâm Ansiklopedisi*, MEB., İstanbul 1979, VIII, 506-507.
- Rûmî, Mevlâna Celâleddî, *Mesnevî*, Haz. Prof. Dr. Adnan Karaismailoğlu, Yeni Şafak Kültür Hizmeti, Ankara .2004
- Savaş, Saim, *XVI. Asırda Anadolu 'da Alevîlik*, Vadi Yayınları, Ankara 2002.
- Sofuoğlu, Cemal; Âan, Avni, *Alevîlik Bektâşîlik Tartışmaları*, TDV. Yayınları, Ankara 2005.
- Strothmann, R., "Şî'a", *İslâm Ansiklopedisi*, MEB Basım Evi, İstanbul 1979, XI, 502513.
- Süphandağı, Abdülkadir, *Kutlu Zamanlar*, Rehber Yayınları, İzmir 2006.
- Süreyya, Şeyh Baba Mehmed (Müncî Baba), *Tarikat-ı Aliyy-i Bektâşîyye*, Sadeleştiren Yrd. Doç. Dr. Ahmet Gürtaş, TDV. Yayınları, Ankara 1995.
- Şahin, Hanifi, *İlhanlılar Döneminde Şîilik*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, AÜSE, Erzurum 2008.
- Şener, Cemal, *Sorularla Alevîlik*, Pozitif Yayınları, İstanbul 2007.
- Tan, Muharrem, *Câmiu'l-Ehâdîs*, Moralite Yayıncılık, İstanbul 2005.
- "Taziye", *AnaBiritannica Genel Kültür Ansiklopedisi*, Komisyon, Ana Yayıncılık, İstanbul 1989, XX, 471.
- Tektaş, Nazım, *Çadırdan Saray Saraydan Sürgüne Osmanlı*, Yeni Şafak Kültür Armağanı, İstanbul trz.
- Topaloğlu, Bekir, *Kelâm ilmi Giriş*, Damla Yayınevi, İstanbul ts.
- Topdemir, Cengiz, *Aşk-ı Muhabbet*, Popüler Yayınları, İstanbul 2006.

-
- Tur, Seyit Derviş, *Erkânname*, Can Yayınları, İstanbul 2002.
- Türk, Hüseyin, *Anadolu'nun Gizli İnançları Nusayrîlik*, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2005.
- Uludağ, Süleyman, "Ağır", *DİA*, Divantaş, İstanbul 1988, I, 470-472.
- Uzun, Mustafa, "Muharremiyye", *DİA*, Divantaş, İstanbul 2006, XXXI, s. 8-9.
- Ünlü, İhsan, *Alevîlik Müslümanlık mı?*, Popüler Yayıncılık, İstanbul 2005.
- Üzüm, İlyas, "Hüseyin", *DİA*, Divantaş, İstanbul 1998, XVIII, 521-524.
- , *Tarihsel Ve Kültürel Boyutlarıyla Alevîlik*, İsam Yayınları, İstanbul 2007.
- , *Günümüz Alevîliği*, İsam Yayınları, İstanbul 2000.
- Vaktidolu, Adil Ali Atalay, *Kerbela ve Mâtem*, Can Yayınları, İstanbul 2007.
- Wellhausen, Julius, *İslâmiyetin ilk Devrinde Dini-Siyasî Muhalefet Partileri*, çev. Prof. Dr. Fikret Işıltan, TTK. Basımevi, Ankara 1989.
- Wensinck, A.J. Aşûrâ", *İslâm Ansiklopedisi*, MEB, İstanbul 1978, VIII, 506.
- Yaşaroğlu, M. Kâmil, "Muharrem", *DiA*, Divantaş, İstanbul 2006, XXXI, 4-5.
- Yavuz, Yusuf Şevki, "Âşûrâ", *DiA*, Divantaş, İstanbul 1991, IV, 24-26.
- Yeşilyurt, Süleyman, *Ünlü Alevîler*, Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2007.
- Yörükân, Yusuf Ziya, *Anadolu'da Alevîler ve Tahtacılar*, Eklerle Yayıma Hazırlayan.
- Turhan Yörükân, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002.
- Yüceler, Feridun Yılmaz, *On Muharrem Âşûrâ Günlüğü*, Alperen Yayınları, Ankara 2007.
- Zelyut, Rıza, *öz Kaynaklara Göre Alevîlik*, Anadolu Kültürü Yayınları, İstanbul 1990. MAKALELER
- Apak, Adem, "Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Torunu Kerbelâ Şehidi Hz. Hüseyin (r.a.)", *Diyanet Aylık Dergi*, sayı: 208, Nisan 2008, s. 60-61.
- , "Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Torunu Hz. Hasan (r.a.)", *Diyanet Aylık Dergi*, sayı: 207, Mart 2008, s. 60-61.
- , "Âlim Sahabi Abdullah b. Ömer", *Diyanet Aylık Dergi*, sayı: 210, İstanbul Haziran 2008, s. 60-61.
- Baş, Eyüp, "Âşûrâ Günü, Tarihsel Boyutu ve Osmanlı Dinî Hayatındaki Yeri Üzerine Düşünceler", *AÜİFD*, sayı: 1, yıl: 2004, XLV, 167-190.
- Gordlevski, V. A., "İstanbul'da Muharrem Günleri", *Türk Edebiyatı*, ter. Cemal Aydın, sayı: 411, yıl: 36, Ocak 2008, s. 20-24.
- Gökçe, M. Selim, "Ya Hoy Goygoy Cânım", *Türk Edebiyatı*, sayı: 411, yıl: 36, Ocak 2008, s. 30-31.
- Kara, Mustafa, "Dergâhlar Ve Mersiye Hanlar", *Türk Edebiyatı*, sayı: 411, Yıl: 36, Ocak 2008, s. 10-15.
- işli, Emin Nedret, "İstanbul Dergâhlarından Muharrem Davetiyeleri", *Türk Edebiyatı*, sayı: 411, Yıl: 36, Ocak 2008, s. 26-27.
- Kemikli, Bilâl, "Şâh-ı Şehîd, Maktel ve Muharremiyye 'Bugün Mâh-ı Muharrem Vakt-i Mâtemdir", *Türk Edebiyatı*, sayı: 411, Yıl: 36, Ocak 2008, s. 16-19.
- Menekşe, Ömer, "Hz. Hüseyin'in Şehâdeti", *Diyanet Aylık Dergis*, sayı: 171, Mart 2005, s. 27-29.
- Melikoff, Ir'ne, "ALEVÎ-Bektâşîliğin Tarihî Kökenleri, Bektâşî-Kızılbaş (Alevî) Bölünmesi ve Neticeleri", *Tarihî ve Kültürel Boyutlarıyla Türkiye'de Alevîler, Bektâşîler, Nusayrîler*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1999, s. 17-23.
- Ocak, Ahmet Yaşar, "Açış Konuşmaları", *Tarihî ve Kültürel Boyutlarıyla Türkiye'de Alevîler, Bektâşîler, Nusayrîler*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1999, s.15-16.
- , "Müzakereler", *Tarihî ve Kültürel Boyutlarıyla Türkiye'de Alevîler, Bektâşîler, Nusayrîler*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1999, s. 274.
- Ortaylı, İlber, "Müzakereler", *Tarihî ve Kültürel Boyutlarıyla Türkiye'de Alevîler, Bektâşîler, Nusayrîler*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1999, s. 51-52.
- Revnakoğlu, Cemaleddin Server, "Eski Muharremler'de Mersiye Ve Âşûrâ", *Türk Edebiyatı*, sayı: 411, Yıl: 36, Ocak 2008, s. 28-29.
- Uludağ, Süleyman, "Müzakereler", *Tarihî ve Kültürel Boyutlarıyla Türkiye'de Alevîler, Bektâşîler, Nusayrîler*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1999, 151-177.

DİKKAT:

5 Aralık 2011 AŞURASINDA DAHA UYANIK OLMAK İÇİN SERDAR TURGUT BEYİN BİR YAZISINI HATIRLATMAKTA UYGUN OLDU.

(24 Eylül 2011 Cumartesi,)

<http://www.haberturk.com/yazarlar/serdar-turgut/672558-illuminati-neye-hazirlaniyor>

İLLUMİNATİ NEYE HAZIRLANIYOR?

Karanlık günlerde yaşıyoruz ve karanlık günlerde, karanlık gizli örgütler canlanıp gündemi yönlendirmeye uğraşırlar. Karanlık örgütlerin en karanlığı sayılan İlluminati de tam bu günlerde ortaya çıktı ve çok ses getirecek bir eylem planlamaya başladı. Gizli örgütleri çalışmışlığım ve dünyanın gizli tarihi üzerine okumuşluğum vardır, ama İlluminati'nin son tehdit kokan operasyonunu ben bile ürpertici buldum. Gizli örgüt Panama'dan yayın yaptığı anlaşılan bir internet sitesinde (www.illuminati.org) durmadan süren bir geri sayım başlatmış durumda. Adresi tıkladığınızda karşınıza örgütün kendisi gibi karanlık, simsiyah bir ekran çıkıyor, ancak bilgisayarınızın faresini ekranın sol üst köşesine getirip birkaç kez tıkladığınızda, karşınızda devamlı geriye doğru sayan bir saat beliriyor. Ben bu yazıyı yazarken saat 75 gün 6 saat 30 dakika ve beş saniyeyi göstermekteydi; bu satırı bitirinceye kadar zaman daha da kısalmış olacak. Hesapladığınızda İlluminati'nin 7 Aralık veya 6 Aralık'tan 7 Aralık'a geçiş saatlerini verdiği ortaya çıkıyor. Bunu Ömer Çelakıl söyledi, sitenin kaynak kodunu çözdüğünüzde şöyle bir cümleye ulaşıyorsunuz: **“ÜZGÜNÜZ ÇOK GEÇ KALDINIZ.”** “İlluminati neden geriye doğru bir sayım başlattı, verilen tarihte neler olacak, acaba örgüt büyük ve dünyayı sarsan yeni bir eyleme mi hazırlanıyor, yoksa o gün dünyayı sarsacak ve altüst edecek bir açıklama mı yapılacak, bir büyük sır o gün mü anlatılacak”, o sayfayı görünce bütün bunları düşünmemek imkânsız oluyor. Peki, o gün açıklanabilecek büyük sır ne olabilir?

İlk akla şu geliyor: Site Panama'dan yayın yaptığından ve Maya takviminin verdiği son tarihe yaklaştığımızdan, acaba İlluminati o gün Maya takviminin bahsettiği sonun doğru olduğunu kanıtlarıyla mı açıklayacak diye de düşünüyor insan. Bu tür konularda çok çalışan ve uzmanlığı dünya çapında kabul edilmiş bulunan Aytunç Altındal'ı aradım. Terör üzerine bir dizi konferans vermek için hazırlandığı Cenevre'de buldum onu ve bu geri sayımın anlamının ne olabileceğini sordum. “6-7 Aralık tarihi İlluminati örgütünün 300'üncü kuruluş yıldönümü olabilir, o dünyadaki bazıları tarihin bu olduğunu kabul ederler” dedi. Geriye sayımın yapıldığı tarih bir kuruluş yıldönümü olabilir tabii ki, ama sitenin kaynak kodlarının şifresi çözülünce neden **“ÜZGÜNÜZ ÇOK GEÇ KALDINIZ”** mesajı çıkıyor, bunu da açıklamak gerekiyor. Yoksa son yıllarda önemini başka rakip örgütlere kaptıran İlluminati yine dikkati kendine çekmek için planlamış olabilir miydi? **“Ben hâlâ güçlüyüm”** mesajını dünyaya vermek için geriye doğru saydıkları tarihte bir büyük olay planlamış olabilirler miydi? Her şey ihtimal dâhilinde tabii ama şu da bir gerçek, İlluminati eskiye göre önemini başka gizli örgütlenmelere kaptırdı. Başka örgütler dünya olaylarını İlluminati'-ye göre artık çok daha güçlü etkileyebiliyorlar. Hangi örgütün dünya ölçeğinde ön plana çıktığına ve İlluminati'nin yerine dünya olaylarını yönlendirdiğine gelince. Aytunç Altındal bana sürpriz gelen bir isim verdi ve **“Bu örgütü iyi incele, emin ol ki önümüzdeki günlerde isimlerini çok fazla duyacaksın, çünkü Türkiye'de de etkinler”** dedi.

TAVISTOCK ADLI GİZLİ ÖRGÜTLENME

Tavistock görünürde bir düşünce üretme merkezi olarak kendini gösteriyor. Ama aslında dünyanın çeşitli yerlerindeki ülkelerin yönünü belirlemek için çalışıyorlar. Bir klinikleri de var, burada özellikle Freud'un beyin yıkama yöntemleri üzerine çalışıyorlar ve bu yöntemlerin kitleler üzerine nasıl kullanılacağını araştırıyorlar. Ve sonunda dünyanın her bölgesindeki farklı kültürlerle ve farklı siyasi iklimlere yönelik yöntemleri çıkarıyorlar. Bu tür gizli bilimlerle uğraşanlar son olarak Arap Baharı'nın da birdenbire çeşitli ülkelerde ortaya çıkmasını, bu örgütün çalışmalarına bağlıyorlar. Ben Tavistock adlı bu örgütü yeni duydum ve İlluminati'nin yerine bile oynayacak kadar güç savaşına girmiş olduğunu da öğrenince şaşırdım doğrusu. Anladığım kadarıyla dünyanın bu hassas, karanlık döneminde, karanlık örgütler arasında bir güç savaşı, bir rol kapma çatışması yaşanıyor. İlluminati'nin başlattığı geri sayım olayı da bu savaşın bir parçası. Ancak bu tür örgütler arasında öne çıkma ve güç

gösterme savaşı kızıştığında birinin büyük ve çok çarpıcı bir gösteri yapıp, hepimizi şaşırtarak korkutmaya çalışacaklarını bekleyebiliriz.²⁶

YAZI HAZIRLANIRKEN ALINTI YAPILAN KAYNAKLAR

Nuh ÇAKIR, Şîî Ve Sünni Topluluklarda Muharrem Ayı Etkinlikleri, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi:254916, Erzurum – 2008

Sevinç KILIÇASLAN KIRPIK, Türk Kültüründe Tufan Ve Tufan İle İlgili Anlatılar, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ve Edebiyat[Ana Bilim Dalı Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi: 274354, Ankara 2009